

Kogumik „Kuhu lähed Maarjamaa? – Quo vadis Terra Mariana?“

Kirjastaja Eesti Kirikute Nõukogu; toimetaja Eerik Jõks, keeleteoimetaja Eha Kõrge, kunstnik Tiina Sildre; ilmub 2016. aasta sügisel.

I osa

Uuringu „Elust, usust ja usuelust 2015“ tulemuste analüüs

1. Kokkuvõtte uuringu „Elust, usust ja usuelust 2015“ tulemustest – **Eve Telpt**

Artikkel sisaldab uuringu tulemuste kokkuvõtet ja olulisemaid muutusi koos väidetavate põhjustega võrreldes EEU 2010 ja teiste uuringute tulemustega.

2. Eestimaa ristiusu süda – kristlaste hoiakud ja uskumused tänapäeva Eestis – **Kaido Soom**

Artikkel sisaldab uuringu tulemuste põhjal tehtud Eestimaa kristlaskonna ja selle põhiliste segmentide kirjeldust ning olulisemaid muutusi võrreldes EEU 2010 vastavate näitajatega.

3. Kiriku/usuliikumisega liitumise põhjustest – **Liina Kilemit**

Artikkel sisaldab EEU 2015 tulemuste põhjal tehtud analüüsi, mis seletaks pealkirjas tõstatatud probleemi ning lisama taustinformatsiooni inimeste üldisest seotusest kogudustega. Samuti esitatakse võrdlus EEU 2010 tulemustega nende tunnuste lõikes, mis analüüsivad inimeste osavõttu koguduste töös.

4. Ateism ja mittereligioossus – **Atko Remmel**

Artikkel sisaldab seletust, millised on selle elanikkonna segmenti tunnused, kes määratlevad ennast ateistidena ja millised on ateismi tunnused tänapäeva Eestis. Esitatakse võrdlus EEU 2010 asjakohaste andmetega.

5. Vikaarkristlusest – **Lea Altnurme**

Artikkel sisaldab vikaarkristluse mõiste põhjalikku seletust ning vikaarkristlastena määratletava elanikkonna segmenti kirjeldust.

6. Kristlus ja teised vaimsed praktikad viis aastat hiljem – **Ringo Ringvee**

Artikkel sisaldab Eestis esinevate mõjukamate mitte kristlike religioossete liikumiste lühikirjeldust ning võimalikke kokkupuutekohti kristlusega. Samuti kirjeldab artikkel vaimseid praktikaid ning hoiakuid, mis ei ole põhivoolu kristlusele omased, aga ometi figureerivad ennast kristlasena määratlevate inimeste eludes.

7. Kogudus(ed) võrgu)ühiskonnas – **Meego Remmel**

Artikkel sisaldab arutlust, millises olukorras on kogudused uues, võrgustavas ühiskonnas, kus usaldus religioossete institutsioonide suhtes on vähenenud.

8. Kas (fundamentaalne) kristlus on ohuks demokraatiale? – **Ain Riistan**

Artikkel arutleb selle üle, milline on kristluse ja demokraatia omavaheline suhe – kas pealkirjas püstitatud küsimus on tõene või mitte?

9. Homoseksuaalsusesse suhtumine Eestis – vaatlus ajaloolises perspektiivis – **Alar Kilp, Meego Remmel, Tõnu Lehtsaar**

Sissejuhatavas osas antakse ülevaade homoseksuaalsusesse suhtumise ajaloost – miks ja kuidas kujunes olukord, et sajandeid paheks peetud nähtus on tänaseks kantud lubatavuse kui mitte vooruste hulka. Artikli põhisosas analüüsitakse Eestimaa elanike suhtumist homoseksuaalsusesse ja sellega seotud küsimustesse ning pakutakse seletust kujunenud hoiakute põhjuste kohta.

II osa

EUU 2015 ja teiste uuringute võimalikud praktilised väljundid

Selle osa näol on tegemist eksperimentaalse püüdega seostada religioonisotsioloogilised andmed teoloogilis-praktilise seletusega ning vaagida, kuidas nende kahe koosmõju võiks kaasa aidata kirikutöö elavdamisele. Selle peatüki artiklid koosnevad kahest osast: (1) kirjeldav (ca 1/3 artiklist) ja (2) seletav (ca 2/3 artiklist). Artiklid kirjutatakse autorite paari poolt. Esimese autori ülesanne on kirjeldada ja iseloomustada konspektiivselt EUU 2015 ning ka teiste uuringute ja materjalide põhjal teema olemust tänapäeva Eestis. Teise autori ülesanne on inspireerivalt visandada, millised võiksid olla meetodid antud ühiskonna grupini jõuda ja/või antud nähtust kirikutöö elavdamiseks kasutada.

1. Vikaarkristlus kui missioloogiline võimalus – **Lea Altnurme, Ingmar Kurg**

Artikli kirjeldavas osas vastatakse lühidalt järgmistele küsimustele: (1) mis on vikaarkristlus ja millised on selle tunnused; (2) kui palju on EUU 2015 tulemuste põhjal hinnanguliselt Eestis vikaarkristlasi ning milline on nende demograafiline koosseis; (3) millised on Eestimaa vikaarkristlaste uskumuste ning hoiakute põhijooned. Artikli seletavas osas pakutakse välja võimalusi, kuidas jõuda kristliku kuulutusega vikaarkristlasteni ja pakkuda neile võimalust osaleda aktiivselt koguduse elus.

2. „Uus vaimsus“ kui missioloogiline võimalus – **Lea Altnurme, Ingmar Kurg**

Artikli kirjeldavas osas vastatakse lühidalt järgmistele küsimustele: (1) mis on „uus vaimsus“ ja millised on selle tunnused; (2) kui palju on EUU 2015 tulemuste põhjal hinnanguliselt Eestis nn. uue vaimuse järgijaid ning milline on nende demograafiline koosseis; (3) millised on nn. uue vaimuse järgijate uskumuste ning hoiakute põhijooned. Artikli seletavas osas pakutakse välja võimalusi, kuidas mõista „uue vaimuse“ järgijate mõttemaailma ja kuidas leida nendega kontakti. Kuidas selgitada neile ristiusu põhitõdesid ja pakkuda neile jõukohast võimalust saada kaasatud koguduse ellu.

3. Mittekristlikud vaimsed praktikad kui missioloogiline võimalus – **Ringo Ringvee, Üllas Tankler (TBC)**

Artikli kirjeldavas osas vastatakse lühidalt järgmistele küsimustele: (1) millised on enimlevinud mittekristlikud vaimsed praktikad, mis on osa end kristlastena määratlevate inimeste eludes; (2) mis võivad olla nende praktikate juured ja seosed Eestis tegutsevate mittekristlike usuliikumistega. Artikli seletavas osas pakutakse välja võimalusi (1) kuidas mõista Eestis tegutsevaid mittekristlikke usuliikumisi, leida nendega kontakti ja kuidas nendega suhelda; (2) kuidas võiksid mittekristlikud vaimsed praktikad ennast kristlastena määratlevate inimeste eludes aidata mõista inimeste vaimseid püüdlusi.

4. Noored kui missioloogiline võimalus – **Olga Schihalejev, Helina Voogne jt. (TBC)**

Artikli kirjeldavas osas esitatakse EUU 2015 ja teiste uuringute põhjal põhikarakteristikud, milline on Eestimaa noorsugu tänapäeval, millised on tema tunnused üldistatult ja mis on olulisemad muutused nendes tunnustes möödunud kümne aasta jooksul. Mida peaks kindlasti silmas pidama noortele suunatud tegevuste kavandamisel? Artikli seletavas osas pakutakse võimalusi, millised võiksid olla meetodid (1) leida kontakt tänapäeva noorsooga ja (2) kaasata neid jätkusuutlikult jõukohase tegevusega koguduse ellu.

5. Kihelkond kui missioloogiline võimalus

Artikli esimeses osas kirjeldatakse valitud Eesti piirkonda ning selle demograafilist olukorda. Artikli seletavas osas pakutakse võimalusi, kuidas vaadata suuremat haldusüksust tervikuna kui missioloogilist väljakutset. Millised tegevused oleksid otstarbekad, et jõuda kristliku kuulutusega võimalikult paljudeni antud haldusüksuse piirides.

6. Uus meedia kui missioloogiline võimalus – **Helle Aan, Tauno Toompuu (TBC)**

Artikli kirjeldavas osas antakse EUU 2015 ja teiste uuringute põhjal ülevaade inimeste meediakasutuse harjumustest ning nende muutumisest möödunud kümne aasta jooksul. Samuti kirjeldatakse kristliku meedia kasutamist Eestis ja kasutajate demograafilist koosseisu. Artikli seletavas osas pakutakse võimalusi, kuidas meediat, eriti aga uut meediat kasutades võiks elavdada kirikuelu ning kaasata enamaid inimesi koguduse tegevusse.

7. Võrguühiskond kui missioloogiline võimalus – (TBC), **Meego Remmel**

Artikli kirjeldavas osas vastatakse lühidalt (1) mida tähendab võrguühiskond ja mis on selle olulised tunnusjooned; (2) millised näitajad EEU 2015 viitavad võrguühiskonna olemasolule Eestis; (3) millised väljakuteid esitab see traditsioonilisele kiriklikule ülesehitusele. Artikli seletavas osas pakutakse võimalusi, kuidas kohandada võrguühiskonna tingimustega ning rakendada võrguühiskond kirikutöö teenistusse.

8. Eesti traditsiooniline rahvakultuur kui missioloogiline võimalus – **Marju Kõivupuu, Eenok Haamer**

Artikli kirjeldavas osas antakse erinevate uuringute põhjal lühiülevaade, milline on tänapäeva eestlaste kokkupuude oma traditsioonilise rahvakultuuriga ja kui suur on tänapäeval huvi selle erinevate avaldusvormide vastu. Artikli seletavas osas pakutakse võimalusi, kuidas rakendada traditsioonilise rahvakultuuri tarkus kirikutöö tulemuslikumaks tegemiseks.

III osa

Minu unistuste kirik – valik lühiesseesid EELK vaimulikelt

koos neid kommenteeriva artikliga ja kaks reflektiooni eesti kirikuelust

Peatükk koosneb kaheksast esseest teemal „Minu unistuste kirik“, mille autoriteks on Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku vaimulikud ja artiklist teemal „Millised on ristirahva võimalused Maarjamaal lähitulevikus?“, mis muuhulgas analüüsib esitatud kaheksat esseed.

1 – 8. Kaheksa esseed teemal „Minu unistuste kirik“ (TBC)

9. Millised on ristirahva võimalused Maarjamaal tulevikus? (TBC)

Artikli autorilt eeldatakse Eestimaa kirikliku maastiku põhjalikku tundmist. Lisaks eelnenud kaheksa esse analüüsile peaks artiklis sisalduma valik autoripoolseid visioone, kuidas peaks, võiks ja saaks Maarjamaa ristirahvas jätkusuutlikult edasi kesta.

10. Eile nägin ma Maarjamaad – Peter Allan

Essee sisaldab anglikaani munkpreestri Peter Allani reflektiooni 2015. aasta sügisel toimunud konverentsile ja Eestimaa kirikuelule tervikuna. Millisena paistavad Eestimaa ristirahva võimalused välismaalase pilgu läbi?

11. Eile nägin ma Maarjamaad – Pavel Hošek

Essee sisaldab Tšehhi teoloogi ja vennastekoguduse pastori reflektiooni 2015. aasta sügisel toimunud konverentsile ja Eestimaa kirikuelule tervikuna. Millisena paistavad Eestimaa ristirahva võimalused välismaalase pilgu läbi?